

CIPRA
ŽIVETI
V ALPAH

LETNO POROČILO

CIPRA SLOVENIJA, DRUŠTVO ZA VARSTVO ALP

LETO: 2025

LJUBLJANA, MAREC 2026

1. PROJEKTI IN SODELOVANJA.....	5
TRAJNOSTNO NA DELO	5
DELCI	6
NA DEŽELO PO DELO	7
JALPPE.....	8
GROUND: BREAKING	10
VIA ALPINA YOUTH – WALKING THE CHANGE.....	11
AKTIVNO V ŠOLO IN ZDRAVO MESTO 3	12
KAMENGOR.....	13
TOPLOTNI OTOK IN ODPEČATENJE: STROKOVNI POSVET.....	14
2. DELOVANJE V VSEBINSKIH MREŽAH	15
KOALICIJA ZA TRAJNOSTNO PROMETNO POLITIKO.....	15
PLAN B.....	15
MREŽA ZA PROSTOR	15
TRANSPORT&ENVIRONMENT	16
ČLANSTVO V MREŽI CEE WEB	16
3. STORITVE.....	16
STROKOVNA EKSURZIJA – TIROLSKA	16
OPERATIVNI PROGRAM NADZORA NAD ONESNAŽEVANJEM ZRAKA.....	16
ŠTUDENTSKI FORUM 2025	17
MOBILNOSTNI NAČRTI ZA JAVNE USLUŽBENCE – IZVEDBA PREDAVANJ	17
OBČINSKA CELOSTNA PROMETNA STRATEGIJA ŠOŠTANJ	17
STROKOVNA PODPORA PRI PRIPRAVI STRATEŠKIH DOKUMENTOV NA PODROČJU MOBILNOSTI: PODPORA DEMONSTRACIJSKEMU PROJEKTU DEEP SLOVENIA PROJECT ON MOBILITY – NCPS.....	18
KOMUNIKACIJSKA PODPORA PRI UVAJANJU UKREPOV TRAJNOSTNE MOBILNOSTI - OBČINA ŠKOFLJICA	18
DRŽAVNA CELOSTNA PROMETNA STRATEGIJA.....	18
4. SODELOVANJE S CIPRO INTERNATIONAL IN V MREŽI CIPRA.....	19
5. DODATNE AKTIVNOSTI	19
ALPSKA KONVENCIJA.....	19
PODPORE POBUDAM	19
6. DRUŠTVO	19

CIPRA

**ŽIVETI
V ALPAH**

7. IZKAZ POSLOVNEGA IZIDA – L. 2025	20
8. DRUŠTVENI SKLAD.....	21
9. POJASNILA K FINANČNEMU IZKAZU – L. 2025	22
10. NADALJNJE DELO 2026-2027	23
PROJEKTI, AKTIVNOSTI 2026-2027	23

V letu 2025 smo bili aktivni na področjih:

- podnebne spremembe
- mobilnost
- kakovost zraka
- narava: varstvo voda, gozd, zavarovana območja
- izobraževanje in povezovanje deležnikov.

Izpostavile bi velik nabor raznolikih aktivnosti, ki so dosegle veliko število ciljnih javnosti – in to kljub relativno majhni ekipi. Pri deležnikih smo opazile veliko zanimanje za predstavljene tematike, kar nam vliva dodatne motivacije (in odgovornosti) za naše nadaljnje delo. Leto 2025 si bomo zapomnile tudi po oddaji Podnebnega programa za KTPP in vzpostavitvi vsebinske mreže za trajnostno mobilnost ter intenzivno delo na kakovosti zraka in spoznavanje z vsemi skritimi in odkritimi lastnostmi delcev v zraku.

Z julijem se je ekipi pridružila Katarina Česnik, ki je že sodelovala tako s CIPRO International kot CIPRA Slovenija. Po izobrazbi je diplomirana inženirka vodarstva in komunalnega inženirstva in ima več kot 8 let izkušenj na področju gozdnih ekosistemov in trajnostnega upravljanja naravnih virov. Pri soočanju z izzivi podnebnih sprememb uporablja inženirski, analitični pristop.

S širitvijo ekipe in naraščajočo kompleksnostjo nalog smo svoje delovanje tudi strateško usmerile (delavnica, junij 2025) ter uspešnost zadanih ciljev spremljale na kvartalnih kolegijih.

V letu 2025 smo oddale 19 projektnih prijav (varstvo voda in vodnih virov, trajnostna mobilnost, kakovost zraka, mladi, ledeniki, mokrišča, odpečatenje in kulturna dediščina ...), uspešnih je bilo 8 prijav.

Organizirale smo 23 različnih dogodkov za širše ali usmerjene ciljne javnosti, ki se jih je osebno udeležilo 521 oseb. Realen doseg aktivnosti je bil bistveno širši (zoom dogodki, posnetki dogodkov, komunikacija na družbenih omrežjih, kampanje) – vendar pa zaradi značilnosti brskalnikov končne številke doseženih oseb ne moremo pridobiti.

1. PROJEKTI IN SODELOVANJA

TRAJNOSTNO NA DELO

Za čistejši zrak z uvajanjem ukrepov trajnostne mobilnosti v podjetjih in ustanovah

Projekt se je osredotočal na uvajanje ukrepov trajnostne mobilnosti v podjetjih in ustanovah, saj so prav javne ustanove (zdravstveni domovi, vzgojno-izobraževalne ustanove ...) ter zaposlovalci (poslovne cone, podjetja) glavnimi generatorji prometa. V Sloveniji je 940 000 oseb delovno aktivnih, dve tretjini poti pa sta še vedno opravljeni z avtom. Motoriziran prihod na delo in z dela je velik okoljski problem, priložnost za rešitev pa je v spremembi potovalnih navad.

Promet v Sloveniji ključno prispeva k podnebnim spremembam in povzroča visoke družbene stroške. Največ, kar 32 % vseh emisij TGP v Sloveniji izvira iz prometa.

Cestni promet prispeva prek 99 % vseh izpustov, od tega jih je iz potniškega prometa 65%, avtomobili pa prispevajo 97 % teh emisij. Navkljub vse ostrejšim emisijskim standardom kakovost zraka v mestih ne dosega mejnih vrednosti, ki jih določajo evropski predpisi. Ogroženo je zdravje prebivalstva. Največji vpliv ima cestni promet (NO₂) ter delci (PM₁₀, 2,5) in O₃. Svetovna zdravstvena organizacija je onesnažen zrak prepoznala kot enega od petih največjih tveganj za zdravje ljudi.

Glavne projekte aktivnosti:

- priprava in izvedba izobraževanja za podjetja in javne ustanove
- nadgradnja spletne učilnice za mobilnostne koordinatorje
- izvedba poziva in izbor najbolj perspektivnega podjetja/ustanove za spreminjanje mobilnostnih navad zaposlenih
- podpora podjetjem/ustanovam pri evidentiranju in uvajanju ukrepov trajnostne mobilnosti (analiza potovalnih navad, predlog ukrepov s področja trajnostne mobilnosti, delavnica "behavior change management")
- izvedba promocijske kampanje v podjetju/ustanovi za podporo izvedenim ukrepom
- organizacija sestankov s panožnimi organizacijami (Gospodarsko zbornico Slovenije, Obrtnimi zbornicami Slovenije...)
- sestanek s pristojnim ministrstvom o davčnih in drugih anomalijah, ki onemogočajo zelen prehod podjetjem na področju mobilnosti
- posvet za strokovno in širšo javnost o kakovosti zraka z vidika prometnega onesnaževanja in delcev
- sporočila za medije
- širitev rezultatov pilotnih aktivnosti projekta ter zaključke posveta
- priprava novic in objav za družabna omrežja
- aktiviranje profila društva na LinkedIn
- priprava adreme za ciljne skupine

- krepitev društva na strokovnem področju svetovanja podjetjem pri trajnostnem poslovanju in poročanju, ki iz priporočilne faze v letu 2025 prehaja v obveznost ne samo velikih, temveč tudi srednjih in malih podjetij (udeležba vodje projekta na izobraževanju za "Strokovnjaka za poročanje in vodenje skladnosti na področju trajnosti", kar bomo omogočili tudi z zagotovitvijo lastnih sredstev).

Partnerji: CIPRA Slovenija

Trajanje projekta: december 2024–november 2025

Financer: Projekt financirata Eko sklad, j. s. in Ministrstvo za okolje, podnebje in energijo (MOPE).

Povezava: <https://www.cipra.org/sl/cipra/slovenija/aktivnosti-v-teku/trajnostno-na-delo>

DELCI

Ogrevanje stavb in vpliv na kakovost zraka

Projekt rešuje izzive, povezane z ogrevanjem na lesno biomaso. Prizadeva si za povečanje ozaveščenosti o vplivu trdih delcev na zdravje, zlasti tistih, ki nastajajo zaradi ogrevanja stavb na lesno biomaso. Na strokoven in premišljen način želimo ozaveščati javnost, spodbujati prehod na čistejše oblike ogrevanja ter podpirati gospodinjstva pri uvedbi trajnostnih rešitev.

Slovenija se uvršča med države z največjo onesnaženostjo zraka zaradi delcev PM10 in PM2,5 v Evropi. Ti pomembno vplivajo na zdravje ljudi. Glavna vira onesnaženja sta promet in ogrevanje, zlasti uporaba peči na lesno biomaso. Te, če niso pravilno vzdrževane in uporabljane, prispevajo kar 73 % emisij delcev PM2,5.

Za številne lastnike peči na lesno biomaso so drva dostopno, neodvisno in finančno ugodno gorivo. Vendar pogosto niso dovolj informirani o vplivih slabo vzdrževanih peči in neustreznega kurjenja na kakovost zraka in zdravje. Projekt bo zagotovil informacije o nevarnostih, rešitvah ter spodbudil njihovo aktivno sodelovanje pri uvajanju sprememb. Lastniki prezračevalnih sistemov z rekuperacijo se zanašajo na njihovo sposobnost izboljšanja kakovosti notranjega zraka, regulacije vlage in zmanjšanja toplotnih izgub. Projekt bo preverjal, kako učinkovito ti sistemi filtrirajo trde delce iz zunanjega zraka, pri čemer bodo poudarjeni pomen rednega vzdrževanja, pravilne vgradnje in kakovosti opreme. Ustanove, kot so *Agencija RS za okolje (ARSO)*, *Nacionalni inštitut za javno zdravje (NIJZ)*, *Eko sklad* in *Ministrstvo za okolje, prostor in energijo*, so neposredno vključene v merjenje, ozaveščanje in izvajanje ukrepov za izboljšanje kakovosti zraka. Projekt jim bo nudil vpogled v odzive prebivalstva, raziskovalno podporo ter predloge za učinkovito uvajanje in komuniciranje ukrepov.

Glavne projekte aktivnosti:

- Ozaveščanje: Priprava raziskave, informativnih gradiv in predlogov za izboljšanje sistema obveščanja o onesnaženju zraka.
- Spodbujanje sprememb: Analiza zakonodajnih ovir in izvajanje dogodkov za podporo prehodu na čistejše načine ogrevanja.
- Sodelovanje: Krepitev dialoga z odločevalci, javnimi institucijami in lokalnimi skupnostmi.

CIPRA
ŽIVETI
V ALPAH

- Krepitev razprave: Organizacija dogodkov, priprava medijskih sporočil ter objave za širšo javnost o vplivih trdih delcev

Partnerji: Focus, društvo za sonaraven razvoj (vodilni partner), CIPRA Slovenija

Trajanje projekta: december 2024–november 2025

Financer: Projekt financirata Eko sklad, j. s. in Ministrstvo za okolje, podnebje in energijo (MOPE).

Povezava: <https://www.cipra.org/sl/cipra/slovenija/aktivnosti-v-teku/ogrevanje-stavb-in-vpliv-na-kakovost-zraka>

NA DEŽELO PO DELO

Revitalizacija poklicev evropskega podeželja

Mladim smo predstavili trajnostna delovna mesta na podeželju in raziskali njihove motivacije ali zadržke za delo v takih poklicih. Vzpostavili smo stik z ljudmi, ki takšne poklice opravljajo, omogočili prenos praktičnih, tudi digitalnih znanj za njihovo opravljanje. Skupaj smo poklicem poiskali svežino, potrebno za današnji čas.

S projektom smo naslovili problematike odseljevanja mladih iz ruralnega okolja in opuščanja "zelenih poklicev". Mladi se pogosto ne zavedajo potenciala podeželja, ne poznajo vseh poklicev, ki jih lahko tam opravljajo, oziroma imajo o poklicih na podeželju negativno mnenje. S projektom želimo zato poklice kmetovalec, pastir, vinar in naravovarstveni nadzornik približati mladim.

Cilji projekta:

- okrepiti kompetence projektnih sodelavcev in organizacij za spodbujanje izbire zelenih, ruralnih delovnih mest (in njihovo ohranjanje)
- krepitev strokovnih znanj mladinskega dela in njegov razvoj na podeželju
- raziskava potreb za revitalizacijo in digitalizacijo ruralnih poklicev
- izboljšanje položaja mladih v ruralnem okolju, dvig kompetenc za zaposljivost mladih v zelenem sektorju na podeželju
- s pripravo smernic za revitalizacijo ruralnih poklicev vplivati na posodobitev vsebin formalnega
- izobraževanja izbranih ruralnih poklicev, prepoznavanje in priznavanje mladinskega dela,
- izboljšati razumevanje povezave blaženja podnebnih sprememb, trajnostnega razvoja in ohranjanja ruralnih poklicev,
- izboljšati ugled ruralnih poklicev.

Glavne aktivnosti:

- webinar "Izmenjava znanj"
- delavnica "Krepitev kompetenc za zaposljivost v zelenem sektorju na podeželju"
- intervjuji (30) z mladimi iz obravnavanih poklicev: ugotavljanje potrebnih kompetenc, izboljšava digitalnega vidika poklicev,
 - »poklic v praksi«: organizacija prijetnih neformalnih dogodkov (4) za predstavitev poklicev, izmenjavo znanj - dan z mladim kmetom, naravovarstvenim nadzornikom, pastirjem in vinogradnikom,
 - video predstavitev poklicev (4),
 - priporočila za izboljšanje učnih načrtov,

Slika 1: Poklic v praksi: predstavitev poklica naravovarstvenega nadzornika – Gorazd Grčar Kurent (KP Radensko polje). Foto: arhiv CIPRA

- priprava poročila potrebnih znanj in kompetenc (1), ki ga bomo posredovali mladinskim centrom in mladinskim organizacijam (20),
- delavnice s šolami (2 na gimnaziji, 2 na poklicnih šolah).
- organizacija enotedenske izmenjave na kmetiji med slovenskim in italijanskim mladim
- priprava smernic za revitalizacijo poklicev za ohranitev poklicev v sodobnem času
- zaključni dogodek na sejmu Agra.

Partnerji: Zveza podeželske mladine Slovenije (vodilni partner), Kiriku, Società Cooperativa Sociale ONLUS (italijanski partner), CIPRA Slovenija

Trajanje projekta: september 2024–november 2025

Financer: Projekt sofinancira program Evropske unije Erasmus+ (sredstva so bila podeljena s strani nacionalne agencije Movit).

Povezava: <https://www.cipra.org/sl/cipra/slovenija/aktivnosti-v-teku/na-dezelo-po-delo-revitalizacija-poklicev-evropskega-podezelja>

JALPPE

Z JPP do dolin in peš do višin

S promocijo in predstavitvami obstoječih alternativ (kampanjo) smo prispevali k zmanjševanju obremenitev okolja, predvsem izboljšanja kakovosti zraka, s spodbujanjem uporabe javnega potniškega prometa do izhodišč planinskih poti in začetka planinskih izletov nižje v dolini, saj so visokogorski ekosistemi veliko bolj občutljivi in ranljivi od nižje ležečih.

Cilji projekta:

- povečanje zavedanja o nujnosti vpeljave trajnostne mobilnosti v prostočasne dejavnosti in sprememba vedenja planincev, pohodnikov.
- ustvariti skupno zavedanje in razumevanje ter usposobljenost strokovnih delavcev na področju planinstva in turizma.
- izboljšanje dostopnosti informacij o javnem potniškem prometu.
- spremljanje obiska na enem izmed prometno bolj obremenjenih planinskih izhodišč v Sloveniji

Glavne aktivnosti:

- Izvedba kampanje za spodbujanje uporabe JPP za planinske izlete
- Vzpostavitev delovne skupine podpornikov in multiplikatorjev rezultatov
- Izvedba promocijske kampanje uporabe javnega prevoza za obisk hribov/gora
- komunikacijski načrt
- grafična podoba ali "gif"
- promocijski video
- izvedeni 3 planinski izleti
- izvedba aktivne tiskovne konference za novinarje
- zbirka dosega kampanje in uspešnosti kampanje - objave in označbe na socialnih omrežjih
- Usposabljanje za strokovne delavce v planinstvu in turizmu
- izvedena usposabljanja za strokovne delavce v planinstvu in turizmu
- predstavitev na Naravovarstvenem planinskem večeru
- Digitalna podpora promociji planinskih izletov z JPP
- Nadgradnja aplikacije maPZS s slojem voznih redov JPP
- Štetje obiskovalcev s senzorji
- štetje obiskovalcev s senzorji na 7 lokacijah na Vršiču za obdobje glavne turistične sezone (junij-november: 6 mesecev)

Slika 2: Poklic v praksi: planinski izlet na Lubnik
Foto: arhiv CIPRA

- pridobitev podatkov prometnega števca na cesti Kranjska Gora-Vršič
- prikaz pridobljenih podatkov v že obstoječi spletni aplikaciji Tourismflows

Partnerji: Planinska zveza Slovenije (vodilni partner), CIPRA Slovenija

Trajanje projekta: junij 2024–maj 2025

Financer: Projekt financirata Eko sklad, j. s. in Ministrstvo za okolje, podnebje in energijo (MOPE).

Povezava: <https://www.cipra.org/sl/cipra/slovenija/aktivnosti-v-teku/jalppe>

GROUND:BREAKING

Izboljšanje tal, podnebja in biotske raznovrstnosti z izvajanjem preprečevanja prekrivanja tal na urbanih in periurbanih območjih v Alpah

Tla so ključni naravni vir, od katerih je odvisno naše preživetje. Projekt Ground:breaking, ki ga vodi CIPRA, opozarja na pomen "odpečatenja" pozidanih talnih površin in izboljšanja kakovosti tal. Tla zagotavljajo pridelavo hrane, hlajenje, shranjevanje vode in vezavo CO₂. S skrbjo za izboljšanje tal pomagamo naravi in sebi.

Projektne cilji:

- okrepiti in povečati pomen projektne teme, tj. preprečevanja prekrivanja tal in povečanja vrednosti tal, na politični ravni,
- prikazati konkretno izvajanje ukrepov preprečevanja prekrivanja tal in/ali povečanja vrednosti tal.

Skupine za dialog in ciljne skupine:

- delovne skupine Alpske konvencije in Strategije EU za alpsko regijo (EUSALP),
- strokovni delavci, zaposleni v organih javne uprave,
- zaposleni v organih lokalne skupnosti,
- odločevalci,
- oblikovalci politik,
- podjetja,
- organizacije civilne družbe.

Projektne aktivnosti:

- spremljanje štirih vzorčnih občin v Avstriji, Italiji, Nemčiji in Sloveniji pri pripravi in izvajanju načrtovanih ukrepov na področju odpiranja tal ter zagotavljanje svetovalne podpore;
- niz transnacionalnih spletnih seminarjev, katerih namen je seznaniti udeležence z obstoječimi mednarodnimi strategijami, ki so povezane s tematiko tal (Strategija EU za biotsko raznovrstnost do leta 2030, zakonodaja EU o spremljanju in odpornosti tal, zakon o obnovi narave, Globalni okvir Kunming - Montreal za biotsko raznovrstnost ipd.);
- nacionalni spletni seminarji (v ustreznem nacionalnem jeziku), ki se osredotočajo na prevladujočo politiko varstva tal, jo primerjajo s cilji mednarodnih strategij in kažejo, kateri so možni načini za ukrepanje;
- dejavnosti komuniciranja in ozaveščanja javnosti o projektni temi: jedrni del projekta je vsealpski natečaj, na katerega se lahko prijavijo občine, oblikovalci politik, podjetja in organizacije civilne družbe, ki predložijo svoje ukrepe za preprečevanje prekrivanja tal z neprepustnimi materiali in varstva tal, katerih namen je izboljšati biotsko raznovrstnost tal.

Trajanje projekta: maj 2023 – marec 2026

Partnerji: CIPRA International (vodenje projekta), CIPRA Italija, CIPRA Slovenija, CIPRA Avstrija, CIPRA Nemčija, CIPRA Francija - pridruženi partner, ki ga financira francosko Ministrstvo za okolje (Ministrstvo za ekološki prehod in teritorialno kohezijo)

Financer: Projekt finančno podpira nemško Zvezno ministrstvo za okolje, varstvo narave, jedrsko varnost in varstvo potrošnikov (BMUV)

Spletna stran: <https://www.cipra.org/sl/cipra/international/projekti/tekoci-projekti/ground-breaking>

VIA ALPINA YOUTH – WALKING THE CHANGE

Dostopnost in socialna pravičnost sta v alpskem svetu ključna izziva za aktivnosti na prostem. CIPRA International se je tej temi skupaj s partnerskimi organizacijami posvetila na treh mednarodnih dogodkih ter pri tem izmenjala znanje in izkušnje ter iskala možnosti za spodbujanje vključevanja in raznolikosti. Mladi iz različnih družbenih okolij, vključno z gibalno oviranimi, so lahko *Vio Alpino* spoznavali na izletih in turah, ob prenočevanju na prostem kakor tudi na ekskurzijah ter se seznanili s primeri dobre prakse. Obravavali smo mdr. problematiko divjega kampiranja v naravnem okolju, varstvo okolja in podnebne spremembe.

Cilji projekta:

1. zagotoviti večjo prepoznavnost *Vie Alpine* in trajnostnih pobud, ki se odvijajo vzdolž poti;
2. mladim vzdolž *Vie Alpine* zagotoviti možnosti za odkrivanje krajev in pobud za trajnostni razvoj (»utopije«);
3. omogočiti, da bo *Via Alpina* postala dostopnejša in bolj vključujoča za vse skupine prebivalstva;
4. spodbujati skupne vrednote in delovanje civilne družbe v Alpah s pomočjo čezmejne kulturne izmenjave vzdolž *Vie Alpine*;
5. ozaveščati mlade o pomenu varstva okolja na območju Alp;
6. spodbujati ogljično nevtralna potovanja, kar bo pripomoglo k omilitvi posledic podnebne krize.

Projekt *Via Alpina Youth* ozavešča mlade o temah, pomembnih za celoten alpski prostor, kot so npr. divje kampiranje, zdravje in sodelovanje mladih v družbenih procesih.

Aktivnosti:

- 3 mednarodni tabori: Trst/I (poleti 2023), Švica (poleti 2024) in Francija (poleti 2025);
- 2 pohodniški vikendi *Yes, we camp* (med drugim v Franciji in Nemčiji);
- *Visit Utopias*: 6 portretov v obliki kratkih videov, podcastov in objav o navdihujočih pobudah in ljudeh, ki živijo skladno s trajnostnimi načeli;
- delavnice za projektne partnerje na temo komuniciranja in mladinskega dela;
- izobraževalni obiski na delovnih mestih (job shadowing).

Trajanje projekta: 1. 1. 2023–31.12. 2025

Partnerji: CIPRA International, CIPRA Nemčija, CIPRA Francija, CIPRA Italija, CIPRA Slovenija, CIPRA Južna Tirolska, CIPRA Švica, En passant par la Montage/F, Wild Routes/I, Aurelia e.V.

Financer: Projekt sofinancira program Evropske unije Erasmus+

Spletna stran:

<https://www.cipra.org/sl/cipra/slovenija/aktivnosti-v-teku/via-alpina-youth-2013-walking-the-change>

Slika 3: KamenGor: obnova suhozida v vasi Kamen (aktivnost podprta s sredstvi projekta Via Alpina). Foto: Natalia Polonskaia

AKTIVNO V ŠOLO IN ZDRAVO MESTO 3

Program Aktivno v šolo in zdravo mesto je namenjen spodbujanju aktivne hoje v šolo, promociji koristi aktivne mobilnosti za zdravje, dobro počutje in razvoj otrok in odraslih ter usposabljanju akterjev za načrtovanje hoji in zdravju prijaznega oziroma zdravega življenjskega okolja.

Program spodbuja aktivno hojo v šolo ter ozavešča o pomenu aktivne mobilnosti za zdravje in dobro počutje. Izpostavlja prispevek hoje k družbeni enakosti in povezanosti prebivalcev ter še posebno skupin, ki so odvisne od hoje (otroci, starejši, starši in skrbniki majhnih otrok, invalidi ter druge senzorno in fizično ovirane osebe). Izpostavlja hojo kot prometno prakso, ki hkrati prispeva k povečanju redne telesne dejavnosti in varstvu okolja ter blaženju podnebnih sprememb. Program tudi širi znanje o načrtovanju hoji in zdravju prijaznega (hodljivega in zdravega) ter univerzalno dostopnega bivalnega okolja.

Cilje program uresničuje s tremi vrstami dejavnosti:

- podpora šolam in občinam pri spodbujanju aktivne mobilnosti na poti v šolo,
- praktično usposabljanje prostorskih načrtovalcev in občin za pripravo lokalnega načrta hodljivosti s predstavitvijo procesa in orodij za pripravo lokalnega načrta hodljivosti na osnovi praktičnih primerov,
- izdelava, predstavitev in širjenje priročnika za načrtovanje hoji prijaznega okolja.

Poseben poudarek je namenjen razvoju skupnostnega pristopa k načrtovanju, oblikovanju širokih lokalnih zavezništev in spodbujanju vključevanja uporabnikov v načrtovanje ter učinkovitega medsektorskega in medgeneracijskega sodelovanja ter naslavljanju potreb v prometu de-privilegiranih skupin uporabnikov (otrok, invalidov, starejših).

Nosilec programa: IPoP – Inštitut za politike prostora

Partner: CIPRA Slovenija, društvo za varstvo Alp

Sofinancer: Ministrstvo za zdravje RS

Trajanje programa: 2022 – 2025

Spletna stran:

<https://www.cipra.org/sl/cipra/slovenija/aktivnosti-v-teku/aktivno-v-solo-in-zdravo-mesto>
www.aktivnovsolo.si

Slika 4: Pešbus in Bicivlak sta potekala tudi v letu 2025. Foto: arhiv IPoP

KAMENGOR

Oživljanje dediščine suhozidov Goriške

Suhozidna gradnja predstavlja nesnovno dediščino človeštva, edinstveno prilagoditev skupnosti na izzive okolja in narave, pomemben gradnik krajinske podobe ter identitete. Kljub edinstvenosti pa večine gradnje na suho usihajo.

Cilji projekta:

- dvig ozaveščenosti o pomenu nesnovne dediščine med prebivalci Republike Slovenije (z anketo, komunikacijsko kampanjo, pripravo digitalnih, video in tiskanih vsebin, delom na terenu, zaključno razstavo),
- varovanje in oživljanje nesnovne dediščine (izvedba dogodka Ogenj v Alpah, sodelovanje z nosilcem dediščine, izkušenim za delo z lokalnim kamnom in tehnikah, ustreznim številom izvedencev za gradnjo, opolnomočenju neregistriranih lokalnih nosilcev),
- boljšo usposobljenost delovanja ljubiteljev in nosilcev na področju varovanja in oživljanja nesnovne dediščine: z mednarodno spletno konferenco omogočeno povezovanje akterjev varovanja in prenosa dediščine suhozidne gradnje v alpskem loku,
- pridobitev nosilca dediščine za območje Goriške (terensko delo, organizacija in izvedba delavnice suhozidne gradnje, mreženje, delo z mladimi).

Projektne aktivnosti:

- ugotavljanjem odnosa splošne javnosti do suhozidov (anketa - vse slovenske občine)
- organizacijo spletnega strokovnega posveta
- komunikacijsko kampanjo za promocijo dediščine suhozidne gradnje
- pripravo brošure o suhozidni gradnji
- prizadevanjem za imenovanje nosilca dediščine za Goriško
- organizacijo Ognja v Alpah
- fotografsko razstavo (knjižnica Cirila Kosmača, Tolmin)

Nosilec projekta: CIPRA Slovenija

Partnerji: /

Sofinancer: Ministrstvo za kulturo RS, program EU Erasmus+ (Via Alpina Youth)

Trajanje projekta: maj-oktober 2025

Spletna stran: <https://www.cipra.org/sl/projekti/kamengor>

Slika 5: KamenGor: fotografska razstava Ognja v Alpah 2025 v knjižnici Cirila Kosmača v Tolminu. Foto: Natalia Polonskaia

TOPLOTNI OTOK IN ODPEČATENJE: STROKOVNI POSVET

Tla so ključni naravni vir, od katerega je odvisno naše preživetje, a je njihova vrednost še vedno prepogosto spregledana. Kriza biotske raznovrstnosti in podnebne spremembe kličejo k posodobitvi paradigme načrtovanja prostora, sprejeti strateški dokumenti k ambicioznim korakom ter učinkovitemu sodelovanju. Zato smo v prepletu projektov opredelili ključne deležnike gospodarjenja s prostorom, jim omogočili kakovostno sodelovanje in nudili vpogled v dobre prakse.

Financer: Mestna občina Ljubljana ter Ground:Breaking, nemško Zvezno ministrstvo za okolje, varstv o narave, jedrsko varnost in varstvo potrošnikov ter podjetje Pileus, okoljske rešitve.

Povezava:

<https://www.cipra.org/sl/novice/v-ljubljani-medsektorsko-o-prostoru-tleh-in-podnebnih-spremembah>

Slika 6: S strokovnega posveta o MTO v Ljubljani. Foto: Miha Godec

2. DELOVANJE V VSEBINSKIH MREŽAH

KOALICIJA ZA TRAJNOSTNO PROMETNO POLITIKO

V letu 2025 je Koalicija za trajnostno prometno politiko zaživela kot vsebinska mreža za trajnostno mobilnost in se tako iz delovne skupine, ki je delovala v okviru PlanB, po 20 letih nadgradila v mrežo. Koordinator mreže je CIPRA Slovenija. Podnebni program KTPP izvajamo od 2025-2029, v mreži trenutno sodeluje 22 članic.

Vidnejše aktivnosti 2025 so:

- oblikovanje stališča KTPP o ukinjanju linij javnega potniškega prometa
- podaljšanje veljavnosti vinjete: deljenje političnih bombončkov in podcenjevanje volivcev
- kakovost zraka v Ljubljani: čas je za ukrepanje, ne zanikanje
- velikost avtomobilov narašča, s tem pa tudi ogroženost pešcev.

V okviru mreže podpiramo članice pri aktivnosti na področju trajnostne mobilnosti, blaženja in prilagajanja na podnebne spremembe.

Financer: Ekosklad in Ministrstvo za okolje, podnebje in energijo

Trajanje: 2025-2029

Povezava: <https://prometnapolitika.si/>

PLAN B

Po krajšem premoru zaradi ponovnega podpisa pogodbe smo z junijem 2025 ponovno aktivno vključeni v delovanje te največje mreže okoljskih in naravovarstvenih organizacij v Sloveniji. CIPRA Slovenija je sokoordinator delovne skupine za varstvo narave (podpodročje gozda).

ZAKON o spremembah in dopolnitvah zakona o gozdovih

V okviru DS varstvo narave, ki deluje v okviru mreže Plan B za Slovenijo smo podali komentarje k drugi obravnavi Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o gozdovih, ki smo jih predstavili tudi na dnevnem redu 19. seje Odbora za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano. V komentarjih smo opozorili, da spremembe lahko oslabijo strokovno, vključujoče in trajnostno upravljanje gozdov, zlasti glede upravljanja zavoda, financiranja, usposabljanja kadrov in varstva narave.

MREŽA ZA PROSTOR

V letu 2025 smo ostali aktivni člani mreže.

TRANSPORT&ENVIRONMENT

Z marcem 2024 smo se tudi uradno pridružili mreži Transport & Environment. Člani mreže so vodilni zagovorniki s področja prometa in energije. Že več kot 30 let oblikujejo ključne evropske okoljske zakone. V letu 2025 ostajamo člani te evropske mreže nevladnih organizacij s področja mobilnosti. Udeležujemo se rednih srečanj mreže, prenašamo informacije iz evropskega nivoja na nacionalni nivo. Sodelovanje v mreži nam je v pomoč pri zagovorništvu na nacionalni ravni.

ČLANSTVO V MREŽI CEE WEB

V letu 2025 smo se kot prva članica iz Slovenije priključili Srednje in vzhodnoevropski mreži za biodiverzitetu.

3. STORITVE

STROKOVNA ESKURZIJA – TIROLSKA

Junija 2025 je CIPRA Slovenija za naročnika Ministrstvo za okolje, podnebje in energijo organizirala dvodnevno strokovno ekskurzijo na temo trajnostne mobilnosti. Ekskurzije se je udeležilo več kot 30 predstavnikov občin, ministrstev, prostorskih načrtovalcev in projektantov. Udeleženci so si ogledali izbrane dobre prakse na področju načrtovanja, upravljanja in izvajanja ukrepov trajnostne mobilnosti v Avstriji in Italiji – v mestih Lienz, Brixen, Bolzano in Roveretto. Namen ekskurzije je bil izmenjava znanj in izkušenj s področja celostnega prometnega načrtovanja, spodbujanja javnega prevoza, kolesarjenja, pešačenja ter uporabe železniške infrastrukture za širše družbene namene. Pri organizaciji ekskurzije nas je podprla tudi CIPRA Južna Tirolska, za kar se jim iskreno zahvaljujemo.

OPERATIVNI PROGRAM NADZORA NAD ONESNAŽEVANJEM ZRAKA

Po naročilu Ministrstva za okolje in prostor smo kot podizvajalec za Inštitut Jožef Stefan, sodelovali pri pripravi poročila o spremljanju izvajanja Operativnega programa za nadzor onesnaževal (OP NOZ). Poročilo je bilo pripravljeno z namenom pregleda stanja izvajanja ukrepov ter oblikovanja podlage za nadaljnje ukrepanje in izboljšanje izvajanja OP NOZ. CIPRA Slovenija je v okviru priprave poročila izvedla pregled izvajanja 15 ukrepov, ki so se nanašali predvsem na spremljanje kakovosti zraka in prometne ukrepe. Pregled je vključeval analizo pravnih in strateških podlag posameznih ukrepov, preverjanje stanja izvajanja do leta 2025 ter oceno predvidenega izvajanja do leta 2027. Na podlagi kombinacije kabinetnega pregleda in intervjujev so bili oblikovani tudi predlogi za odločevalce.

ŠTUDENTSKI FORUM 2025

Odras podnebnih sprememb v prostoru

V zadnjih letih se vse intenzivneje soočamo s posledicami podnebne krize, ki niso več tako oddaljene, ampak jih vse močnejše občutimo tudi pri nas. Zato smo z organizacijo tega foruma oživili prostor za opolnomočenje, izmenjavo, mreženje in kritičen razmislek o trenutnih ukrepih, politikah, metodologiji in praksah prehoda na nizkoogljično družbo oz. življenja znotraj planetarnih zmožnosti ter krepiti zavest o moči posameznika in množice pri reševanju podnebnih in ostalih okoljskih izzivov.

Slika 7: dr. Polona Pengal (Inštitut Revivo) je izvedla delavnico o naravi temelječih rešitvah.

MOBILNOSTNI NAČRTI ZA JAVNE USLUŽBENCE – IZVEDBA PREDAVANJ

V aprilu 2025 smo v okviru projekta Care4Climate izvedli dve predavanji za javne uslužbence namenjeni krepitvi kapacitet javnih uslužbencev za blaženje podnebnih sprememb, naročnik predavanja društvo Focus. Predstavili smo mobilnostne načrte, kot orodje za znižanje emisij na ravni institucij. Predavanje je potekalo v Mariboru in Ljubljani.

OBČINSKA CELOSTNA PROMETNA STRATEGIJA ŠOŠTANJ

V konzorciju s Tatjano Marn, MARN & MARN d.o.o., smo v maju 2024 pristopili k pripravi Občinske celostne prometne strategije za Občino Šoštanj. Akcijski načrt je bil s strani župana potrjen že v novembru 2024, celoten dokument pa je bil obravnavi in potrditvi na občinskem svetu v marcu 2025.

Več informacij: https://www.sostanj.si/search?search_term=OCPS

STROKOVNA PODPORA PRI PRIPRAVI STRATEŠKIH DOKUMENTOV NA PODROČJU MOBILNOSTI: PODPORA DEMONSTRACIJSKEMU PROJEKTU DEEP SLOVENIA PROJECT ON MOBILITY – NCPS

EIT Climate-KIC je v sodelovanju z Ministrstvom za okolje, podnebje in energijo vodil proces priprave Deep Demonstration Policy Lab, kjer je CIPRA Slovenija sodelovala pri pripravi strokovnih podlag v okviru koncepta Triple Access Planning (TAP). Koncept TAP v cilj prometnega sistema postavlja dostopnost in ne mobilnost, ki jo dosežemo skozi tri sfere - fizično mobilnostjo (klasični prometni sistem), s prostorsko bližino (integracijo prostorskega načrtovanja in prometnega načrtovanja) ter digitalizacijo (dostop do storitev brez poti, sodoben tehnologije pri načrtovanju mobilnosti, avtonomna vozila ipd.). CIPRA Slovenija je prevzela pripravo raziskave na področju prostorske bližine (t.i. spatial proximity). Pregledali smo evropske in slovenske strateške dokumente in zaveze, postavljene cilje, opredelili trende v prostoru in pripravili SWOT analizo. V okviru naloge smo sodelovali na dveh delavnicah, proces je potekal v angleškem jeziku.

Rezultat sodelovanja je osnutek vizije in ciljev za Državno celostno prometno strategijo, ki jo bo Slovenija pripravljala v letu 2025-2026 in načrtuje sprejem do 2026 (skladno z Zakonom o celostnem prometnem načrtovanju).

KOMUNIKACIJSKA PODPORA PRI UVAJANJU UKREPOV TRAJNOSTNE MOBILNOSTI - OBČINA ŠKOFLJICA

Za naročnika Občina Škofljica smo pripravili komunikacijsko podporo pri uvajanju novega avtobusnega postajališča pri Osnovni šoli Škofljica v izogib nerazumevanju novega prometnega režima in sprejetja prometnih rešitev na lokaciji. Izvedli smo intervjuje z odgovornim projektantom, podžupanom ter ravnateljem osnovne šole ter pripravili grafične vizualizacije za različne udeležence v prometu. Gradiva so bila predstavljena prek občinskih kanalov (časopis, spletna stran).

Več informacij: <https://www.skofljica.si/objava/1152163>

DRŽAVNA CELOSTNA PROMETNA STRATEGIJA

Zakon o celostnem prometnem načrtovanju nalaga sprejetje državne celostne prometne strategije, kot del sistema celostnega prometnega načrtovanja (občinske celostne prometne strategije – regionalne celostne prometne strategije – državna celostna prometna strategija). MOPE je objavilo javno naročilo, na katerega smo v konzorciju PNZ, LUZ in RRA LUR, CIPRA Slovenija odzvali in uspešno pridobili možnost za pripravo strategije. DCPS naj bi bila sprejeta na vladi konec 2026.

CIPRA Slovenija je prevzela naloge SWOT analize, analize mednarodnih zavez s področja okolja, energije, prometa in podnebja in jih zaključila v 2025.

4. SODELOVANJE S CIPRO INTERNATIONAL IN V MREŽI CIPRA

CIPRA Slovenija pri svojem rednem delu sodeluje tudi z mednarodno mrežo CIPER, predvsem pa s CIPRO International.

Februarja sta se Matej Ogrin in Špela Berlot Veselko udeležila seje odbora v Salzburgu, v juniju Dijana Čataković Biagi občnega zbora v okviru Future Forum, decembra pa Matej Ogrin in Špela Berlot Veselko seje predsedstva v Schaanu.

S CIPRO International smo tudi v I. 2025 sodelovali pri izdajanju elektronskega novičnika Alpmedia, ki ga bere več kot 27.000 bralcev s celotnega alpskega loka ter pri izdajanju revije Alpe na odru, ki jo lahko beremo v slovenščini, nemščini, italijanščini in francoščini. Junija 2025 je izšla 112. številka revije Alpe na odru (Po ledenikih), v kateri je izšel tudi intervju z mag. Miho Pavškom (*Smo zadnja generacija, ki občuduje ostanke ledenikov*). Posneli smo nekaj podkastov, vezanih na naše aktivnosti, npr. pogovor o suhozidni gradnji z g. Borisom Čokom: <https://www.youtube.com/watch?v=uOzJ5hx8R6M>.

5. DODATNE AKTIVNOSTI

ALPSKA KONVENCIJA

CIPRA Slovenija ima v Medresorski koordinacijski skupini Alpske konvencije vlogo opazovalke. Redno se udeležujemo sestankov in spremljamo mednarodno dogajanje, povezano z uresničevanjem ciljev Alpske konvencije in njenim aktualnim predsedovanjem.

PODPORE POBUDAM

Podprli smo vrsto pobud, ki so bile oblikovane s strani PlanB, CIPRE, T&E in drugih evropskih naravovarstvenih in okoljskih mrež.

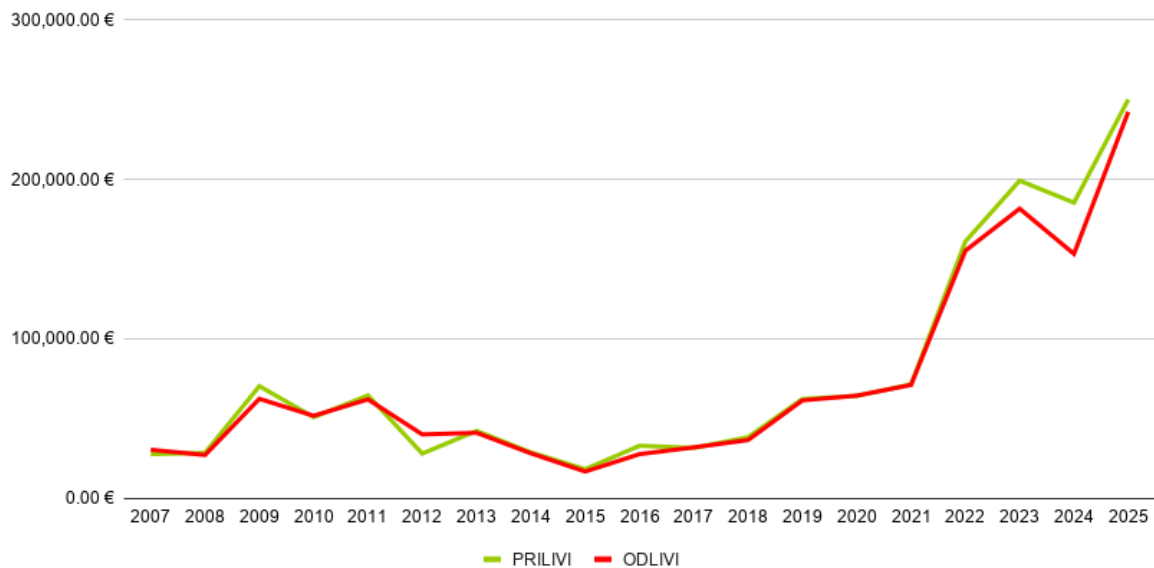
6. DRUŠTVO

Upravni odbor je v letu 2025 zasedal enkrat. Občni zbor je zasedal dvakrat (hibridno ter spletno-izredno zaradi sproženih sprememb Statuta društva). V letu 2025 je društvo štelo 115 članov in od junija 2025 5 zaposlenih oseb.

7. IZKAZ POSLOVNEGA IZIDA – L. 2025

Finančno poročilo za obdobje 1. 1. 2025-31. 12. 2025		Vrednosti v EUR
PRILIVI	Prihodki od prodaje storitev na domačem trgu	63.312,98
	Prihodki od prodaje storitev na tujem trgu - EU	10.000,00
	Prejete dotacije iz proračunskih sredstev	22.799,41
	Prejeti prihodki iz Evropskih razpisov	30.957,82
	Prihodki subvencije, dotacije drugih skladov in ustanov	118.045,30
	Subvencija - Refundacije bolnišk, nege	2.103,00
	Donacije	2.589,89
	Članarine	366,00
	Pozitivne evrske izravnave	1,50
	SKUPAJ	250.175,90
STROŠKI	Stroški porabljenega materiala	8.659,38
	Stroški storitev	69.323,82
	Stroški plač zaposlenih	159.978,29
	Amortizacija opreme	838,52
	Članarine, takse	3.385,35
	Drugi odhodki	236,42
	SKUPAJ	242.421,78
Presežek prihodkov nad odhodki		7.754,12
Davek od dohodka		255,55
Čisti presežek prihodkov nad odhodki		7.498,57

Prilivi in odlivi (2007-2025)

8. DRUŠTVENI SKLAD

Leto		Čisti presežek prihodkov na odhodki	Stanje celoten društveni sklad
2014		605,12 €	-1.619,42 €
2015		1.393,43 €	-225,99 €
2016		5.151,69 €	4.925,70 €
2017		-337,55 €	4.588,15 €
2018		1.705,61 €	6.293,76 €
2019		874,85 €	7.168,61 €
2020		- 171,18 €	6.997,43 €
2021		339,18 €	7.336,61 €
2022		5.701,35 €	13.037,96 €
2023		17.182,03 €	30.219,99 €
2024		31.687,26 €	61.907,25 €
2025		7.498,57 €	69.405,82 €

9. POJASNILA K FINANČNEMU IZKAZU – L. 2025

1. Skupni prihodki društva

- 2025: 250.175,90 €
- 2024: 185.404,87 €

Prihodki so se povečali za približno 64.771 € (okoli +35%). Glavni razlog je več sredstev iz subvencij, dotacij in projektov, ki so narasla na 171.820 € (v letu 2024: 152.513,30 €).

Povečali so se tudi prihodki od prodaje oziroma storitev – pridobitni prihodki

- 2025: 73.312,98 €
- 2024: 32.892 €

To pomeni, da je društvo v letu 2025 ustvarilo veliko več projektnih ali lastnih prihodkov kot leto prej.

2. Odhodki društva

- 2025: 242.421,78 €
- 2024: 153.254 €

Odhodki so se povečali za približno 89.167,78 €.

Največji del odhodkov predstavljajo:

Stroški dela

- 2025: 159.978 €
- 2024: 112.880 €

Stroški storitev

- 2025: 69.323,82 €
- 2024: 34.530 €

3. Končni finančni rezultat

Čisti presežek prihodkov (dobiček društva):

- 2025: 7.754,12 €
- 2024: 31.687 €

Čeprav so prihodki višji, je presežek nižji kot leto prej, ker so se odhodki povečali še hitreje. Društvo je namreč v letu 2025 izvedlo več aktivnosti ali projektov, kar je povečalo stroške.

10. NADALJNJE DELO 2026-2027

V letu 2025 smo zaposlene organizirale strateško načrtovanje, kjer smo izpostavile:

- vzpostavljanje zdravega delovnega okolja in odnosov na delovnem mestu,
- premišljeno delovanje glede na zastavljene vsebinske stebre (narava – vode, NTR; trajnostna mobilnost, področje kulture ...),
- usmerjeno prijavljanje na razpise.

Zadovoljne smo, ker smo v letu 2026 sprožile proces pridobitve statusa nevladne organizacije v javnem interesu na področju varstva okolja. To nam bo omogočalo aktivnejše udejstvovanje v procesih in razpravah s tega področja, tudi kandidiranje na razpisih.

V letu 2026 načrtujemo aktivnosti na področjih:

	Projekti
Varstvo okolja (kakovost zraka, trajnostne prometne politike, blaženje podnebnih sprememb)	Ogrevanje stavb in kakovost zraka – DELCI 2.0 Podnebni program – KTPP BIZ Mobility
Naravovarstvo (zagovorništvo za gozd, varstvo gorskih vodnih virov, ledeniki)	Erasmus +: Ledeniki PlanB – sovođenje delovne skupin za naravo
Kakovost življenja (kakovost zraka, prometne politike kakovost zraka in onesnaževanje z delci)	Odgovorno ravnanje z gorskimi vodnimi viri

PROJEKTI, AKTIVNOSTI 2026-2027

- alpMedia, Alpe na odru (neprekinjeno)
- Aktivno v šolo in zdravo mesto
- sodelovanje v projektu Delci 2.0
- sodelovanje v mreži Plan B za Slovenijo in koordinacija mreže Koalicije za trajnostno prometno politiko
- priprava DCPS
- Ledeniki Erasmus +
- BIZ Mobility
- Peatland Futures
- Odgovorno ravnanje z gorskimi viri, MNVP